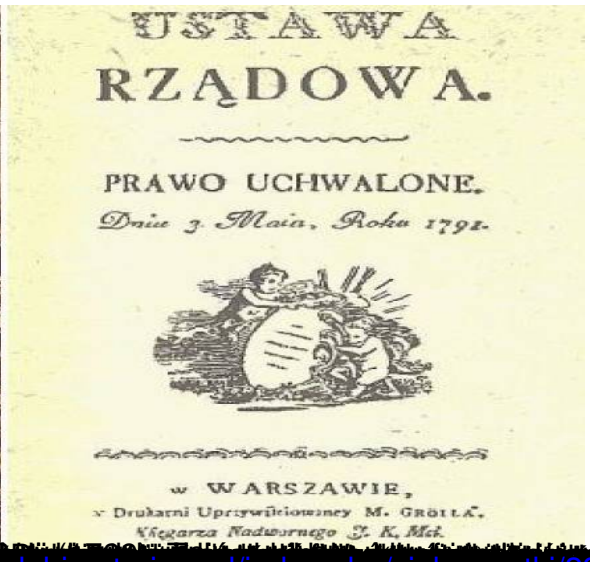
Największym osiągnięciem legislacyjnym Sejmu Czteroletniego obradującego od października 1788 do maja 1792 r. było uchwalenie ustawy zasadniczej, do czego w decydującym stopniu przyczyniły się niejawne prace przygotowawcze (grudzień 1790 – kwiecień 1791). Autorami projektu konstytucji byli w szczególności Ignacy Potocki, król Stanisław August Poniatowski i ks. Hugo Kołłątaj.

Po ujawnieniu tego tekstu uaktywniła się opozycja skupiona wokół ambasadora rosyjskiego. Zwolennicy reform postanowili wnieść projekt ustawy zasadniczej w celu uchwalenia go na jednodniowej sesji, co naruszało regulamin sejmowy.

Historyczna sesja izb połączonych obradująca 3 V 1791 w Sali Senatorskiej na Zamku Królewskim obfitowała w gwałtowne spory i dramatyczne gesty ze strony zwolenników i przeciwników konstytucji. Przekupiony poseł kaliski Jan Suchorzewski wielokrotnie występował przeciwko projektowi, którego nie czytałem wprawdzie, ale który, jak mi mówiono, wywraca wolność polską". Ostatecznie król zaprzysiągł konstytucję na ręce bpa krakowskiego Feliksa Turskiego, dodając: „Przysięgałem Bogu, żałować tego nie będę". Następnie w kolegiacie św. Jana nastąpiło powtórne zaprzysiężenie konstytucji, jako wyraz sankcji ze strony Kościoła katolickiego. Ustawa Rządowa została uchwalona (bez dokładnego przeliczenia głosów) w nadzwyczajnym trybie, przy zastosowaniu uproszczonej procedury, co uzasadnia twierdzenie, że akt ten doszedł do skutku w drodze swoistego zamachu stanu. Protestacja opozycjonistów (4 V 1791) okazała się bezskuteczna. Po dokonaniu oblaty w grodzie warszawskim Ustawa Rządowa stała się z dniem 5 V 1791 aktem prawnie obowiązującym. Uchwalona tego samego dnia Deklaracja Stanów Zgromadzonych uchyliła moc prawną aktów sprzecznych z konstytucją. Upamiętnieniem uchwalenia konstytucji miał być kościół „najwyższej Opatrzności poświęcony".

tytucja3maja.html http://www.labiryntarium.pl/index.php/ciekawostki/228-kons